

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«لایحه اخذ ورودیه از بازدید کنندگان موزه‌های تخصصی»

سابقه

۱. در بند «۶» بخش فرهنگ و هنر و تربیت بدنی از راهکارهای اجرایی برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی (مصوب ۱۳۷۹/۱۱/۳)، کلیه دستگاه‌های اجرایی مکلف شدند تا در جهت حفاظت، پژوهش و معرفی آثار تاریخی، فرهنگی مرتبط با موضوع فعالیت خود، طبق ضوابط سازمان میراث فرهنگی اقدام به ایجاد موزه‌های تخصصی، پژوهشی کرده و سالانه بخشی از بودجه پژوهشی و عمرانی خود را برای پژوهش، حفاظت، مرمت و معرفی این آثار اختصاص داده و با نظارت سازمان میراث فرهنگی هزینه کنند.
۲. در تاریخ ۱۳۸۱/۱۰/۴ برای تأمین نظر رئیس مجلس شورای اسلامی، اصلاحیه راهکارهای اجرایی حوزه‌های بخشی تصویب شد و از بند «۶» عبارت «طبق ضوابط سازمان میراث فرهنگی اقدام به ایجاد موزه‌های تخصصی، پژوهشی کرده و» حذف شد.
۳. در بند «۹» از راهکارهای اجرایی مذکور در بالا، سازمان میراث فرهنگی برای شناسایی و نظارت بر حسن حفاظت و نگهداری از آثار تاریخی فرهنگی منقول در اختیار دستگاه‌ها، نهادها و مؤسسات دولتی و سایر مؤسسات عام‌المنفعه، موظف به تدوین آیین‌نامه «گردآوری، ثبت و طبقه‌بندی مشخصات آثار تاریخی فرهنگی منقول در اختیار سایر دستگاه‌ها و نهادها» گردید.
۴. آیین‌نامه مذکور در بند «۹» راهکارهای اجرایی در تاریخ ۱۳۸۱/۱۲/۱۴ با عنوان «آیین‌نامه اموال فرهنگی، هنری و تاریخی نهادهای عمومی و دولتی» به تصویب هیئت وزیران رسید. براساس ماده (۱۴) این آیین‌نامه کلیه دستگاه‌های مشمول این آیین‌نامه مجاز به تأسیس موزه تخصصی درخصوص موضوع فعالیت خود شدند.
۵. در نهایت در بند «ب» ماده (۱۱۴) قانون برنامه چهارم توسعه، دولت موظف به ایجاد موزه‌های پژوهشی - تخصصی وابسته به دستگاه‌های اجرایی شد.

نتیجه

توجه به سابقه موضوع تشکیل موزه‌های تخصصی دستگاه‌های اجرایی کشور، نشان از نوعی مقاومت برای شناسایی و حفاظت از اموال تاریخی فرهنگی در اختیار دستگاه‌های اجرایی کشور دارد. اما عدم تأسیس موزه تخصصی در دستگاه‌های دارای این اموال، براساس قوانین دیگر موجب سلب مسئولیت این دستگاه‌ها در جهت حفاظت آثار مورد بحث نمی‌شود. لذا اجرایی شدن بند «ب» ماده (۱۱۴) جهت سامان دادن به نگهداری آثار مورد بحث بسیار مؤثر است. از جمله الزامات اجرایی شدن این بند نیز تعیین وضعیت درآمدها و هزینه‌های این موزه‌ها است.

نقاط قوت لایحه

۱. تصویب این لایحه سبب تأمین نظر ماده (۴) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت، مصوب ۱۳۸۰ خواهد بود که «هر دریافتی باید به موجب قانون باشد».
۲. در اجرایی شدن بند «ب» ماده (۱۱۴) نیز مؤثر خواهد بود.

نقاط ضعف لایحه

۱. این لایحه (و همچنین بند «ب» ماده (۱۱۴)) مشخصات موزه‌های تخصصی را تعریف نکرده‌اند.
۲. مرجع تعیین‌کننده مبلغ ورودیه باید هیئت وزیران باشد که در ماده واحده تعیین نشده است.
۳. فهرست دستگاه‌های اجرایی دارای موزه‌های تخصصی باید توسط هیئت وزیران تعیین شود که در ماده واحده تذکر داده نشده است.
۴. اجرای این لایحه نیازمند تدوین آیین‌نامه‌ای خواهد بود تا چگونگی هماهنگی با سازمان میراث فرهنگی و اشکالات فوق را مرتفع کند که در ماده واحده تذکر داده نشده است.
۵. در صورتی که آیین‌نامه‌ای برای اجرای بند «ب» ماده (۱۱۴) با الهام از جزئیات موضوعی «آیین‌نامه اموال فرهنگی، هنری و تاریخی نهادهای عمومی و دولتی» مذکور در بالا تهیه می‌شد، دیگر نیازی به تدوین آیین‌نامه‌ای دیگر برای ماده واحده‌ای جدید نبود.
۶. با توجه به طولانی بودن زمان رسیدگی به این لایحه دو شوری در مجلس و این‌که لایحه بودجه ۱۳۸۷ زودتر از این زمان در دستور کار مجلس قرار خواهد گرفت، وضعیت وصول درآمد این موزه‌ها برای سال آینده به موقع، معین نخواهد شد.

پیشنهاد

۱. چنانچه اصل ایده مطروحه در لایحه از سوی نمایندگان مجلس پذیرفته شود، در این صورت می‌تواند در لایحه بودجه ۱۳۸۷ نیز مجوز اخذ ورودیه از بازدیدکنندگان موزه‌های تخصصی در قالب تبصره، داده شود.
۲. در انتهای این ماده واحده افزوده شود:
آیین‌نامه اجرای این قانون به‌منظور تعریف و شناسایی موزه‌های تخصصی، میزان مبلغ ورودیه، نحوه هماهنگی دستگاه‌های مزبور با سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری، شش ماه پس از تصویب این قانون تدوین و به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.